

Till
Södertälje kommun
Miljökontoret
151 89 Södertälje
liselotte.lothagen@sodertalje.se

Synpunkter på Förslag till “Klimat- och energiplan, Södertälje kommun 2011-2014” (Remissutgåva 2011-03-14)

Naturskyddsföreningen i Södertälje vill härmed ge följande synpunkter på rubricerade förslag till klimat- och energiplan för Södertälje kommun 2011-2014.

Inledning

Remissutgåvan är relativt omfattande och vi har ägnat avsevärd tid åt att granska den och att kommentera såväl text som fakta. Vi har därtill diskuterat dess struktur och generella uppläggning.

Resultatet redovisas här i *två delar* enligt följande. I *den första delen* ger vi dels synpunkter på struktur och generell uppläggning, dels en del detaljkommentarer i synnerhet vad gäller prioriterade åtgärder, utvalda från den andra delen. *Den andra delen* utgörs av en inskannad version i pdf av remissutgåvan, försedd med våra detaljkommentarer vad gäller text och fakta.

Ursäkta att vi säger det, men generellt sett finner vi utgåvan behäftad med ett stort antal brister. Den känns helt enkelt som ett icke korrekturläst manus. Därav också de många detaljerade kommentarerna direkt i texten, i den andra delen. Det gick helt enkelt inte att förbigå det vi fann. Eftersom vi tror att den möda vi lagt ner på detaljstudierna kan vara till nytta i ert fortsatta arbete med rapporten ber vi er att inte förbigå detta.

DEL I

Synpunkter på struktur och uppläggning

Bakgrundsbeskrivningen är mycket svår att ta till sig. Den består av delar och fakta från ett antal rapporter, som sinsemellan ofta inte är sammestämmiga. Det är ju ett väldigt stort material som refereras till, och det är såklart inte möjligt att bara göra lite plock här och där och få det ordentligt läsvärt. Det som borde skett är en konsistent och renodlad, för Södertälje relevant beskrivning med “egna” ord och där de rapporter som den baseras på enbart anges som referenser.

För övrigt *saknar man ibland förklaringar* till avtal etc som ska tillfredsställas. Vad är t ex Borgmästaravtalet?

Hela utgåvan känns generellt sett väldigt “splittrad”. I en bredare beskrivning kan plötsligt några “slumpmässigt valda” (det känns i alla fall så) detaljer redovisas lösryckt, liksom lösryckta aktuella exempel (t ex för att minska CO2-utsläppen).

Kort- och långsiktiga mål bör redovisas var för sig. Nu blandas åtgärder för (2009), 2014, 2020 i samma meningar, vilket kan vara förvirrande/svårsläst.

Separera fakta från synpunkter och åsikter. Synpunkter och åsikter hör inte hemma i fakta-avsnitt! En strikt uppdelning bör göras inom resp avsnitt, så att t ex fakta, synpunkter/åsikter och åtgärder redovisas var för sig. Det är inte alls lyckat att mitt i en faktabeskrivning plötsligt få läsa synpunkter eller till och med åtgärdsförslag.

Betr avsnitt 7 föreslår vi separata faktadelar (underavsnitt) i varje delavsnitt. Som det nu är är allt “blandat” vilket gör det hela onödigt tungt att ta till sig. “Strukturera mera!”

Det finns en stor “lucka” i hela planen: den saknar en beskrivning av potentialen för olika åtgärder. Den innehåller ju en bakgrund samt en en hel del fakta om “nuläget” på det internationella, nationella och lokala planet. Den innehåller också förslag på “måsten”, på åtgärder och mål. Men allt detta “hänger i luften” - eftersom det inte finns något som anger hur realistiska åtgärderna och målen är! Det är ju enkelt att ange att något måste minska xx % - men är det ö h t möjligt? En rejäl inventering av potentialen för solfångare (t ex lämplig takyta i kommunen), värmepumpar (t ex sjövärmepotentialen) etc bör såklart göras innan man anger ett mål!

Ovanstående blir väldigt uppenbart när man går från kapitel 5 till kapitel 6. Plötsligt är man inne i ett avsnitt om vad som kan göras – utan någon som helst beskrivning av potential och möjligheter! Hur ska man då veta vad som verkligen kan göras!

Utgåvan är lite väl “fjärrvärmevänlig”. (T ex antyds att värmepumpar bör undvikas!). Vi anser att en strikt objektivitet bör tillämpas.

Användningen är el är delvis missvisande eftersom beskrivningen förbiser att en avsevärd del av det som t ex benämns som direktel i själva verket utgör drift av värmepumpar – som därmed ger ett i princip minst trefaldig ökning av värmeutbytet. Här utgör avsnitt 7.2.2 ett “bra” exempel på den styvmoderliga behandlingen vad gäller värmepumpar.

Användningen av värmepumpar är i dag mycket stor. T ex finns värmepumpar av olika slag installerade i över 1 miljon villor i Sverige! Mot denna bakgrund är **värmepumpar alltför lite behandlade** i utgåvan. Faktum är också att sådana ingalunda bara används i småhus utan har fastmer kommit till användning även för storskalig värmeproduktion, ja t o m i fjärrvärmeverk. (Därför är också termen “fjärrvärme” farlig att använda utan att det anges hur denna värme produceras. Det kan faktiskt inte alltid förutsättas att den produceras via “bränsle”!)

- **Användning av solfångare (för uppvärmningsändamål) är i princip helt glömt.** Däremot nämns solceller, vilkas potential för energiproduktion är väsentligt mindre, och inom överskådlig tid bara kommer att generera mycket små energimängder.

Åsikter som härrör från kommersiella intressen framförs okritiskt som sanningar. Detta gäller uttalanden från såväl Telge som AstraZeneca. Som sagt, strikt objektivitet bör tillämpas!

Samhällsplaneringens betydelse är för lite betonad och bör lyftas fram. Vi anser att samhällsplanering är av allra största betydelse vad gäller energianvändning och därmed koldioxidutsläpp! Bebyggelsens lokalisering är A och O – för såväl möjligheten till effektiv energiförsörjning, minimering av onödiga transporter, möjligheter till kollektiv trafik, cykling – med mera.

Nya byggnaders energiförbrukning behandlas för lite och bör lyftas fram mer. Visserligen nämns NNE-byggnader under 7.1.3 under Delmål 2014, vilka då ska utgöra 20 % av all ny bebyggelse. Vi anser att alla nya byggnader då ska vara NNE-hus, dvs andelen ska vara 100 %. Det finns ingen anledning till att senarelägga detta egentliga slutmål. Förbud mot direktel för uppvärmning nämns, vilket är bra; det vill vi betona. Dock bör en reservation göras för att häri inte ingår de NNE-hus som kanske förses med värmepump för att åstadkomma det lilla värmetillskott som kan behövas för uppvärmning samt för varmvatten. Möjligheterna till fjärrvärmeanslutning ska i alla lägen beaktas vid utformning av nya byggplaner – men vad gäller framför allt småhus naturligtvis sätts i relation till att NNE-hus definitionsmässigt behöver minimalt med externt tillförd energi för uppvärmning.

Slutligen kan här nämnas att ytterst **krävs nog en “mental omställning” hos oss alla** för att det ö h t ska finnas en chans att uppnå de i vissa avseenden mycket ambitiösa målen. Utan en sådan omställning kan många av målen tyvärr anses som mer eller mindre orealistiska.

Generella synpunkter beträffande innehållet

- **Väldigt stora brister vad gäller tidigare korr.läsning:** T ex saknar många meningar ord och/eller är helt oförståeliga.

- **Många siffror anges utan att det finns något att relatera till.** Ett exempel är “1116 kWh” (s 20). Och att t ex ange en ökning i absoluta tal när man inte vet utgångspunkten är inte bra. Det blir helt enkelt inte konkret. Självklart ska också den procentuella ökningen anges. Detta görs ibland, men ofta inte.

- Det är **ofta svårt att skilja på när “kommunen” avser organisationen resp kommunen som geografiskt område**, i synnerhet inledningsvis.

- På ett flertal ställen bör **“förnybara bränslen” bytas ut mot “förnybara energikällor”**. Annars missas ju till exempel el (som kan vara producerad av vindkraft, dvs inte ett bränsle!) och solfångargenererad värme (som inte heller är ett bränsle).

- **Begreppet “energieffektivisering” används ofta när det “energibesparing” (motsv) avses.** Och det är faktiskt något helt annat (och utgör den s k “sparade kilowattimmen”). Energieffektivisering innebär att åstadkomma en viss sak (t ex generera ljus) med mindre energi (t ex LED) medan en besparing är att släcka lampan (för att den inte behöver lysa jämt).

Det finns flera fel. Här ett par exempel (det finns fler, se den bifogade pdf-en!):

- Antalet inpendlare har blandats samman med antalet utpendlare! (s 10)

- Ökningen av verkningsgraden i Igelsta påstås jämföras fjärrvärmeverk, medan den siffra som anges (30-40 %) i själva verket avser kondenskraftverk. (30-40 % är alltså helt fel!)

Enligt vad vi vet var Igelstas verkningsgrad redan innan kraftproduktionen tillkom (dvs enbart

värmeproduktion) uppemot 90 %. Skillnaden är att med även kraftproduktion så går verkningsgraden för värmeproduktion ner något men att man i gengäld får kraft. (s 12)

- Man har gjort det onödigt svårt för sig genom att försöka medta såväl "produktion" som "användning". Enligt vår mening är det **användning/konsumtion** som genomgående ska studeras – det är ju den som orsakar koldioxidutsläppen! **Var** energin produceras är faktiskt irrelevant i sammanhanget! Svårigheterna är uppenbara i synnerhet eftersom Igelstaverket producerar energi (el och värme) som till stor del inte används inom kommunen. Å andra sidan säljer Telge Vind från vindkraftverk som man visserligen investerat i men som av effektivitetsskäl lokaliserats till Dalarna.

Södertälje den 15 maj 2011

Naturskyddsföreningen i Södertälje

Lars Klasén
Remissansvarig och kontaktperson för detta ärende
lars.klasen@telia.com
073-5638001

Jessica Eklund
V. ordf.
jessica.eklund@naturskyddsforeningen.se
073-5835034,

Lars Ljungdahl
lars@photronik.se
0705669519

DEL II

Detaljkommentarer

De följande sidorna består av en inskannad version i pdf av remissutgåvan, försedd med våra detaljkommentarer vad gäller text och fakta, inkl våra synpunkter. Vi vill speciellt betona synpunkterna betr avsnitt 7, "Lokala mål med prioriterade åtgärder".